

Motion till riksdagen

1988/89:Ub550

av Björn Samuelson och Ylva Johansson (båda vpk)
Kvinnoperspektivet i den högre utbildningen

Vpk föreslår i en motion inrättande av vetenskaplig grundkurs. I den motion vi nu väcker vill vi föreslå åtgärder för att tillgodose och stärka kvinnoperspektivet i en obligatorisk vetenskaplig grundkurs. De åtgärder vi föreslår är naturligtvis också ägnade att över huvud taget stärka kvinnors ställning inom högre utbildning och forskning.

Sveriges äldsta universitet grundades för cirka 500 år sedan. Det grundades av män för män. Kvinnor har endast haft tillträde till högskolan under etthundra år. Den undervisning och forskning som i dag bedrivs vid universiteten bygger till stor del på denna i grunden patriarkala tradition.

Vi vet i dag genom den omfattande kvinnoforskning som bedrivs inom olika ämnen att kvinnor och män lever i vitt skilda världar så till vida att vi tänker på olika sätt, vi använder språket på skilda sätt, vi förhåller oss olika till relationer osv.

Vi tillägnar oss skolundervisningen på olika sätt. Det vet vi genom forskning som bedrivits inom skolväsendet och barnomsorgen. De resultat som uppnåtts visar att undervisningsstrukturen inom barnomsorgen och skolväsendet tillfredsställer pojkarnas behov men att flickornas behov ej på motsvarande sätt blir tillfredsställda. I skolan vet vi att flickorna i förhållande till pojkarna talar oerhört mycket mindre. De tar mindre yta i anspråk. Exempelen är otaliga och det är i dag mer eller mindre vedertagna kunskaper.

Från vuxenlivet har också gjorts undersökningar som visar att män dominerar verbalt i offentliga sammanhang som t.ex. vid sammanträden.

Dessa förhållanden råder även eller snarare i högsta grad inom universitetsmiljön. Undervisningen och litteraturen är ofta upplagd utifrån ett manligt perspektiv. Därför att den gängse forskaren är man och normen för människa i stort sett alltid är man.

Det bedrivs i dag en omfattande kvinnoforskning, men dess resultat integreras sällan i grundutbildningens litteraturutbud.

De kvinnor som söker sig till universiteten lever ofta i en illusion av att jämställdhet råder. Men, varför är det så att kvinnorna dominerar vid grundutbildningarna och försvinner bort från universiteten ju högre upp i hierarkin man kommer? Kvinnornas begåvning, kompetens, utbildning och erfarenheter tillåts i dag bara försvinna från universiteten.

De omfattande och tydliga kunskaper vi i dag har om kvinnornas underordnade ställning, dåliga självförtroende och undervisningsstrukturens manliga behovstillfredsställelse på olika plan, gör det obegripligt att åtgärder för att ändra rådande förhållanden inte har gjorts i större omfattning.

Ur ett kvinnoperspektiv skulle en vetenskaplig grundkurs vara ovärderlig som instrument för att underlätta för de kvinnliga studenterna att verka och utvecklas inom universitetsmiljön. Denna kurs, som bör vara obligatorisk, skall innehålla avsnitt om kvinnovetenskaplig teoribildning. Detta är ett utmärkt sätt att skapa förutsättningar för ett kritiskt tänkande och även ett sätt för kvinnliga studenter att förändra den rådande patriarkala maktstrukturen inom organisationer i allmänhet och universitet i synnerhet.

Det finns i dag en jämställdhetsplan för Stockholms universitet. Den är ett bra hjälpmedel för dem som vill arbeta med jämställdhetsarbete ute på institutionerna. Ett problem är att det i dag inte finns tillgänglig statistik uppdelad efter kön. Detta är högst anmärkningsvärt då kunskapen om könsfördelningen inom en institution – vilket kön har exempelvis professorerna, sekreterarna, antagna studenter, avhoppade studenter osv – är en viktig variabel för att mäta hur det är ställt med jämlikheten.

Vi föreslår därför att varje institution ska föra offentligt tillgänglig statistik, som också rapporteras till högskolans styrelse och rektorsämbetet, över:

- könsfördelningen på de olika grund- och forskarkurserna;
- könsfördelningen bland dem som avlägger olika typer av examen;
- könsfördelningen inom olika personalkategorier, där man också skiljer på vikarier, innehavare av fasta tjänster samt timanställda.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om förstärkt jämställdhetsarbete på högskolan.

Stockholm den 19 januari 1989

Björn Samuelson (vpk)

Ylva Johansson (vpk)